

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompá Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni szíveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Nagy robbanás városunkban.

Békés és csendes kis városunk is kezd már a régi mindennapiasságából kiemelkedni.

Ma a szenzáció és reklám korát éljük, mely az írók szerint a civilizációval jár. Mi sem maradhatunk tehát el s azért van az, hogy a város fejlődésében rohamosan tapasztaljuk a haladást, mert két év óta olyan bontás és rontás folyik városunk testén, hogy ma-holnap kis városunkra azok, a kik még egy-két év előtt jártak itt, reá sem fognak ismerni.

Nem kérünk azonban olyan haladásból, mely anyagilag még az unokákat is nyomni fogja és azon reményünket tőrí meg, hogy a város ezzel egy fél-századdal előre lehetne. Nem kérünk e terhek mellett különösen abból az elemi csapásból, mely a hatóság részéről elkövetett mulasztásból ered s emberélet és vagyonbiztonságot veszélyeztet. De hát lépést kell tartanunk a civilizációval s ezért kellett a mult héten egy kettős öngyilkosságnak és egy nem is képzelt veszélyt eredményezhető robbanásnak városunkban bekövetkeznie.

Ilyen veszedelmes katasztrófának nincsen esete városunk történetében ezideig,

TÁRCZA.

A pénz és a pénzürtékek keletkezésének története.

Irta: MÜLLER VILMOS

Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank főkönyvelője.
(Vége.)

A francia forradalom megszűnte után a Napoleoni korszak következett. Ezen phenomen nemcsak a legkülönbözőbb háborúkban szerzett hadisarczal emelte Franciaország vagyonsodását, de pénzügyi téren is igen sokban hozzájárult annak emeléséhez. Ez időben alakult ugyanis a francia bank, a már előzőleg alakított angol bank példájára. Ezen bankok a nehézkes ércz-pénz forgalmat szabályozták, amennyiben az ércz-pénz alatt levő érczpenz-készlet fedezete mellett utalványokat, helyesebben bankjegyeket bocsátottak ki s ez által különösen a nagy összegekben teljesítendő fizetéseket tették könnyűvé. Így jött létre a bankjegy.

Amidőn Napoleon végleges leveretése befejeztetett, csakhamar követték Franciaország ezen példáját a többi államok is, belátván azon nagy könnyebbséget, a melyet a bankjegyekkel történő fizetés okozott. De a jegybankok nemcsak e tekintetben szolgálták az ipar és keres-

mert robbanások rendszerint csak a nagyobb városokban és gyárakban szoktak bekövetkezni, hol robbanó anyagokkal bánnak és dolgoznak. Nálunk ezideig csak a tisztas kézi ipar kötötte le a lakosságot, robbanás tehát nem következhetett be. Midőn azonban már nap-nap mellett szélvész sebességgel autók robognak át városunkon, hogy a világhírű Tátrát elérjék s ezen autóknak nálunk van a megálló és benzinfelvételi helyük, egyes kereskedőknek gondoskodni kellett arról is, hogy a Budapestről idáig futott autók megüresedett gyomra a szükséges benzinnel megtölthető legyen. Ennek következménye lett az az, hogy városunk egy pár kereskedője állandóan benzint tart pinczeraktárában, hogy az elfáradt autókat a kéznél lévő benzin-abrakkal gyorsan elláthassák.

Az Erzsébet-tér sarkán fekvő régi nagyonti és kishonti vármegyeház, ma a Kern Adolf tulajdonát képező történeti nevezetességű épületben csemege- és fűszerüzlettel bíró Imreh kereskedő is, az autók részére és más célra állandóan benzint tartott pinczéjében.

Kern Adolf, a tulajdonos több ízben figyelmeztette a kereskedőt, hogy az ördögös szert ne rejtegesse a pinczéjében,

kedelem s közvetve a nagy közönség érdekét, hanem az által is, hogy a kereskedők s a gyárosok által szállított árukról kibocsátott váltókat méltányos kamatláb mellett leszámították s ez által azok fizető és munkateljesítő képességét emelték, amennyiben módot nyújtottak, hogy üzleteikbe nagyobb fedezést eszközöljenek. Mindez rövid időn belül hozzájárult ahhoz, hogy az ipar és kereskedelem eddig soha el nem ért eredményeket mutatott fel s miután ez időtájt hosszabb ideig háboru sem folyt s újabb és újabb felfedezések és találmányok emelték az ipart, méltán állithatjuk, hogy a civilizáció azon magas fokának alapja, amelyen jelenleg állunk, tényleg ez időre tehető, s hogy annak létrehozói első sorban a jegybankok és az ezek példájára alkotott, habár bankjegy kibocsátására nem jogosított más pénzürtétek voltak.

A takarékoság és ennek következtében a közjólét előmozdítására nagy befolyásuk volt az ez időtájt létrejött takarékpénztáraknak is. Hisz ez ideig a tőkepenzes, mindaddig amíg tőkésje kellő elhelyezést nem nyert, kénytelen volt azt magánál tartani, kitéve magát, — a kamatvesztéstől eltekintve — annak is, hogy kirabolják. A takarékpénztárak alakulta után mindez megszűnt s mindaz a nagy tőke, a mely eddig elzárva gyümölesözés nélkül hevert, most ezen lekötöttségéből felszabadult, s gyümölesöztetve nemcsak a betevőnek, hanem az azt fel-

mert abból egyszer nagy szerencsétlenség lehet. Imreh azonban nem fogadta meg a jó tanácsot, hanem továbbra is állandóan benzint tartott a pinczéjében raktáron. Kern, midőn látta, hogy figyelmeztetése eredményre nem vezet s a családja és lakói élete forog veszélyben — igen helyesen — a rendőri hatósághoz fordult, hol azonban — köztudomás szerint — panaszára intézkedés nem történt s a családnak és lakóknak már hosszabb idő óta remegni kellett éjjelnappal, hogy mikor következik egyszer be a katasztrófa. Aggodalmukat és rémületüket fokozta az a körülmény, hogy a benzint az üzlet egyik kis tanulója kezelte, ki a veszedelmes szert nem ismerte s bizony azt, akár egy cigarettával vagy egy gyujtóval hányszor megközelíthette, nem is gondolva, hogy ilyenkor a halál szárnya kergette körülötte a füstöt.

Május hó 29 én délelőtt 11 órakor azután a rettenes katasztrófa bekövetkezett, mely hogy emberéletet nem követelt áldozatul, az csak az isteni gondviselésnek tulajdonítható, mert ehhez hasonló eset még nem fordult elő. A hol még csak ezideig benzinrobbanásról olvastunk, ott mindenütt halottakkal számolt be az újsághír. Ez a mi robbaná-

használó iparos és kereskedőnek, valamint a takarékpénztár részvényeseinek is szép anyagi hasznot hozott, de sőt hozzájárult az addig nagyban uralkodott uzsora megszüntetéséhez. De nemcsak az ipar és kereskedelem nyert a pénzürtétek alakításával, hanem a földmivelés is. A tőkepenzesek látván ugyanis azon nagy pénzügyi befolyást, amelyet a pénzürtétek a köztulajdonosodásra nézve gyakoroltak, csakhamar az állam hozzájárulásával földhitelintézeteket alakítottak, amelyek kölcsöneiket előnyös helyre történő bekebelezéssel biztosították s ezen bekebelezés lekötésével ezer követelésük erejéig zálogleveleket bocsátanak ki. Ezen záloglevelek, tekintve az abszolút biztonságukat, csakhamar közkedveltségnek örvendtek a tőkepenzes közönség körében s a mig egyrészt biztos befektetési papír gyanánt szolgálnak, másrészt módot nyújtanak az azt kibocsátó pénzürtézetnek, hogy olesó kölcsönök adásával támogatassák a földmivelés érdekeit.

A folyton fokozódó értékforgalom azonban szükségessé tette egy intézmény létesítését, ahol ezen értékek árai a kereslet és kínálat egymáshoz viszonylatának mérlegelésével szabályoztassanak. E cél elérésére alakították meg az áru- és értéktőzsédet. Itt állapítják meg az áru és értékek belértékét ártolyam alakjában s az itt elért árak irányadók, természetesen figyelembe véve a szállítási költségeket az egész országra

sunk tehát páratlanul áll a robbanások történetében.

Ezideig még nem tudjuk biztosan a robbanás keletkezésének az okát, mert a vizsgálat eredményéről tudomásunk nincs; de lehet, hogy még azt nem is tartották meg s az is lehetséges, hogy nem is fogják megtartani! Megtörtént, elmúlt, nem halt meg senki, a multra pedig legjobb nem gondolni. Egy azonban igaz, hogy a robbanás megtörtént. A háziur 6—7000 korona kára felett szomorkodhatik és egy szegény özvegy asszony, ki kalapkészítésből tartotta fenn gyermekeit, elveszítette ugyan mindenét, de örüljön, hogy életben maradt. Ilyen hangokat is hallottunk már.

A kiszivárgott hírek szerint a robbanás úgy történt, hogy a pinczehelyiségben egy 4—5 literes üvegben, egy vak ablakban volt a benzin. A benzines üveg valami módon megrepedt és szivárgott, ezt azonban a kis tanuló nem merte főnökének megmondani. A jelzett időben leküldötték a gyermeket valamiért a pinczébe és hogy mi okból, azt még nem tudjuk, a villany helyett gyújtót használt. A gyújtót ledobván, az a földre leszivárgott benzint meggyújtotta, a gyerekek látva, hogy a benzin meggyúlt, a pinczéből kiugrott, a nagy vasajtót maga után bevágta és ez mentette meg életét, mert a következő pillanatban már megtörtént a szörnyű robbanás.

Hogy mily pusztítást végezett a csekély benzin, azt — ki még ilyent nem látott — el sem tudja képzelni.

A robbanás az özv. *Hrecska* Lászlóné kalapüzlete alatt lévő pinczében következett be. A nagy, erős pincze bolthajtás, mely még 1784-ben épült, felemelte *Hrecskánét*, egyik gyermekét és az egyik masamód leányt, kik az üzletben dolgoztak s azután mindenestül a pinczébe zuhantak.

Az üzletet egy kőfal választotta el a magánlakástól, mely teljesen bedőlt, úgy hogy mire a nép összeszedte az eszt és oda csődült, a bentlévőket a törmelék alul szedték ki és megmagyarázhatlan, hogy csak csekélyebb sérülésekkel.

nézve. A tőzsde, mint értékszabályozó, szinte nagyban hozzájárult azon nem is álmódott óriási eredmény eléréséhez, a mely a mult század eleje óta az ipar, kereskedelem, valamint közvetve a földművelés elért.

De mind azon óriási segédeszközök, a bankjegyek, a váltók, utalványok, nem voltak elegendők a folyton emelkedő pénzforgalom kívánalmainak megfelelni. Hisz készpénz gyanánt a törvényes ércpénz mellett csakis a bankjegy jöhet számba, mert a váltó és utalvány, ha mindjárt fizetési segédeszköz gyanánt szolgál, még sem felel ennek teljesen meg, már csak azért sem, mert a fizetés határidőhöz van kötve, már pedig ideális fizetési segédeszköz csak az lehet, amelynek ellenében a fizetés rögtön teljesítetik. Az emberi elme erre nézve is talált eszközt és ez a *csekk*. Ez tényleg megfelel mindenben a céljainak, amennyiben a számlatulajdonos által valamely e célra berendezett pénzügyintézetnél elhelyezett követeléséről *csekk* útján bármikor rendelkezhetik s így az teljes fizetési eszköznek tekinthető. Hazánkban még ez ideig nem nyert közkeletet s az elért forgalom nem felel meg a hozzáfűzött várakozásoknak. Külföldön azonban milliárdokra tehető e czimen a pénzforgalom s az államnak, illetve a jegybanknak is nagy hasznot okoz, amennyiben az ércpénz és bankjegy kevésbé használtatik s ez által kopástól, rongálástól sokkal inkább meg van óva mint nálunk.

A robbanás az emeleti lépcsőházat és két szobát is felemelt, az ablakok betörttek, az udvari helyiségeknek nemesak falai, de a tetőzet is jelentékenyen sérült. A pincze vasajtója a faragott kő rámaival úgy kirepült, mintha ott sem lett volna.

A szomszédos házakban a lakók azt hitték, hogy földrengés van, mert még a *Samarjay*-féle nagy emeletes és a régi megyeháza, a mostani pénzügyigazgatósági épület is megrázkódott és a butorok tánczoltak. Az egész piacon, sőt lent a Rimason is lehetett érezni a robbanás hatását és hallani az iszonyu dőrejt, mely kísérté. Az emberek meg voltak rémülve, mert nem tudták, mi történt és csak a hirtelenében megjelenő tűzoltóságnak és rendőrségnek sikerült aztán rendet teremteni.

A nagy szerencsétlenségben igazán szerencse, hogy nem pusztult oda senki, még az iskolás gyermekek sem, kiket az iskolából való hazatéréskor az utcán ért a robbanás és az utca erről részéről a másik oldalra dobott az iszonyu légnyomás.

De kérjük, hogy ha a 4—5 liter benzin ily borzasztó rombolást vitt véghez, ha az egy literrel esetleg több, akkor az egész ház okvetlen összeomlik és mindenkit maga alá temet. És kérjük, ki fogja *Kern* Adolf és özv. *Hrecskáné* kárát megtéríteni, a kinek minden portékája megégett és elveszett s életénél és gyermekeinél egyéb nem maradt? És végül kérjük, kit terhel mindezekért a felelősség?

Emlékezzék csak vissza a rendőrség, hogy évek előtt a tűzoltóparancsnokság élőlőszóval és írásban is kérte több esetben, hogy tessék tűzvizsgálatokat tartani a padlásokon és pinczékben, sőt e lapokban is sürgettük ezt az intézkedést. De hogy történt-e valami, arról nem tudunk.

Kern Adolf az ő állítása szerint többször tett panaszt, a szerencsétlenséget megelőző napon is, és arra sem történt semmi, mert ha lett volna intézkedés, a benzin nem marad a pinczében és nincs robbanás!

Mint láttuk, kezdetben kétféle nemes fémeket használtak fel pénzermek verésére s azokat bizonyos arányban egyenlő értékűnek tartották. E fémek az arany és ezüst. Csakhogy időközben az Amerikában felfedezett ezüstyányak oly tömegesen termelték az ezüstöt, hogy annak értéke korántsem felel ma már meg azon ideális aránynak, a mely a két nemes fém között valamikor fennállott. S tekintve, hogy az arany értéke, dacára az időközben feltalált s dusan jövedelmező aranybányáknak, a folyton növekedő szükséglet következtében, alig szenvedett változást, most már tényleg csak egyedül tekinthető ideális értékű gyanánt s ma már alig akad hiva a kettős értékűnek, pedig rövid néhány évtized előtt még számtalan volt ilyen.

Még felemlíteni méltónak találom azt, hogy eltekintve a latin érme-uniótól, ahol a frankrendszer — habár más elnevezés alatt is — divik, minden országnak más-más értékű érmei vannak, pedig sajnos, a kereskedelemre nézve olykor bénítólag hat az átszámítás és az azzal gyakran járó károsodás. Az ideális éremrendszer tényleg az volna, ha az összes államokban teljesen egyenértékű pénzermek lennének forgalomba. Ez azonban az egyes államok között uralkodó féltékenykedés folytán sajnos, nem lehetséges.

A rohamosan fejlődő ipar végül is rendkívüli nagy tőkebefektetést igényelt, úgy, hogy különösen egyes iparcikkek előállítására magános

Elismerjük, hogy a rendőrségnek igen sok a dolga, mert sok a nyomozás és sok *korcsmára kell felügyelni*, de akkor tessék a városnak munkaerőről gondoskodnia. A városnál már több a tanácsos, mint a segédszemélyzet, már a tanácsosnak is tanácsosa van, úgy hogy legközelebb már hajdu tanácsosi állást fognak szervezni. Ezt megelőzőleg azonban tessék egy rendőrségi tanácsosi vagy fogalmazói állást rendszeresíteni, hogy a kapitánynak ne kelljen mindig az íróasztalnál ülni, hanem a városban is szétnézhesen minden oly helyen, hol neki tudnia kell mindenről.

Csudálkozunk kereskedőinken is, hogy mily nyugodtan kezelik azt a sok petróleumot is pinczeraktárunkban és nem féltik családjuk életét. Reméljük azonban, hogy e szörnyű eset, hol sok ember vesztette volna életét, példa lesz nekik is a jövőre és hatósági intézkedés nélkül is a saját érdekükben igyekezni fognak e veszedelmes anyagokat raktáron nem pinczékben tartani.

Vármegyei közgyűlés.

Vármegyénk közönsége *Bornemisza* László főispán elnöklete alatt folyó hó 30 án rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen, melyet délelőtt 10 órakor az elnöklő főispán szívélyes szavakkal nyitott meg, bizottsági tagjaink gyér számban jelentek meg.

A m. kir. honvéd Ludovika akadémiában megüresedett gróf Buttler féle alapítványi helyre a közgyűlés elsősorban *Poputh* Viktor dobsinai, másodsorban pedig *Pajtás* Gyula esanádmegyei nagylaki illetőségű ifjut jelölte és ajánlotta a honvédelmi miniszteriumnak az alapítványi helyre való felvételre. Fentartotta azonban a vármegye választási, illetve újra jelölési jogát magának arra az esetre, hogy ha a mostan ajánlott két ifju a felvételre be nem vállalna, más ifjut jelölhessen. A mennyiben pedig a felvétel idejében közgyűlés nem lesz, ezen jogát az alispánra ruházta, illetve a jelöléssel az alispánt bizta meg.

Fután egy igen fontos tárgy került tárgyalás alá. A szárazvölgyi községek még a tavaszi közgyűlésen kérelmeztek, hogy Kelemér közséből az erdőn keresztül Putnokra egy rövid utvonat építtessék és a vármegye ezen utvonat vegye fel a törvényhatósági utak sorába. Akkor ezen kérdés éles és heves vita tárgyát képezte, mert sok megyebizottsági tag nem látta a községek ezen kérelmét indokoltnak és

üzletembereknek alig fizette ki magát. Ennek ellensúlyozására részvénytársaságokat alakítottak nagy alaptőkével s midőn a concurrenzia folytán még így sem bírtak boldogulni, egyezményt kötöttek a minimális árakra nézve. Így jött létre a *cartell* és ennek különböző váltatai.

Ámde bármikép is tekintjük a mai kor civilizációját, az ipar és kereskedelem fejlettségét, azt mindenesetre megállapíthatjuk, hogy mindezek fejlődésének alapjai a *pénzügyintézetek* voltak. Hisz láthattuk azelőtt is évszázadokon keresztül létezett pénz, de miután ez nem volt koncentrálva, áldásos működését csak akkor fejthette ki, amidőn a pénzügyintézetek, mint a tőke koncentrálói létre jöttek. Hiába — sem a tudomány, sem a művészet nem volt képes mindaddig a köztudatba átmenni, amíg hozzá nem járult a tőke s amíg annak segítségével a tudósok, művészek művei sokszorosítva a nagyközönség birtokába nem jutottak. Ha pedig mindezeket figyelembe vesszük, úgy miként hajdan a római polgár büszkén hangoztatta, hogy „Civis romanus sum,” úgy mi is nyiltan és örömmel hirdethetjük, pénzügyintézeti tisztviselők vagyunk, s mint ilyenek a civilizációnak nagyobb előmozdítói vagyunk, mint sok más olyan, a ki nagy hanggal hirdeti, hogy csak ő, — illetve azon osztály, a melyhez tartozik — a közművelődés fáklyavivője!

méltányosnak akkor, midőn a vármegyében még sok és talán fontosabb utvonat vár kiépítésre és fentartásra. A vita eredménye és a tavaszi közgyűlés határozata azonban annak idején az lett, hogy ha az érdekelt községek kérvénnyel járulnak a kereskedelmi miniszter elé és a miniszter megadja erre a célra az államségélyt, az esetben az ut építése és a törvényhatósági utak közé leendő felvétele ellen nem emelnek kifogást.

A vármegyének ezen határozata következtében azután a községek a kereskedelmi miniszter elé közvetlen kérelemmel járultak az államségély megadása iránt.

A kereskedelmi miniszter erre aztán mostan leadott rendeletével a vármegye határozatát jóváhagyta és az ut kiépítésére két év alatt két részletben folyósítandó 45—45 ezer, összesen tehát 90000 korona államségélyt engedélyezett. A közgyűlés *Kubinyi Géza*, *Hévessy Bertalan*, *Szentiványi Árpád* és báró *Hámos László* bizottsági tagok felszólalásai után a rendeletet csak örömmel vette tudomásul, egyidejűleg azonban az alispánt megbizta, hogy ezen utvonat kiépítése után tegyen jelentést, vajjon a mostani Kelemér községtől Málé község mellett Bánréve felé vezető utat a törvényhatósági utak sorában fentartandónak véleményezi-e, mert nem lenne igazságos, hogy két ut fentartásáról is gondoskodják a vármegye uti pénztára.

Az alispán a közgyűlés tárgysorozatának keretében betérjlesztette a vármegyei uti vámokról elkészített nagyszabású munkálatot és jelentést is, melyet azonban a közgyűlés ez alkalommal nem vett érdemi tárgyalás alá, mert ennek előtte szükségesnek találta az érdekek kielégítése céljából, hogy a vármegyebeli nagyobb gyárak, iparvállalatok stb. is meghallgattassanak. E végből az alispánt felhívta, hogy mielőbb a közigazgatási bizottság választott tagjainak és a nagyobb érdekelt vállalatok képviselőinek meghívásával tartson egy értekezletet és annak eredményéhez képest a munkálatokat felülvizsgálva, esetleg átdolgozva a jövő gyűlésre terjessze be jelentése kapcsán.

Majd tárgyalás alá vétetett *Máriássy Gyulának* a járásbeli főszolgabírák nevében és megbízásából is a községi- és körjegyzők helyzetének javítása érdekében beadott indítványa.

A közgyűlés az indítvány felett akként határozott, hogy indokoltnak és méltányosnak találja a jegyzők helyzetének javítását és a kormányhoz felir, hogy e kérdésben mielőbb törvényjavaslatot terjesszen az országgyűlés elé.

Végül olvastattott a zombori Rákóczi-szoborbizottság meghívó levele, melyben a törvényhatóságot a folyó évi június hó 9-én Zomborban megtartandó szoborleleplezési ünnepélyre hívja meg.

A közgyűlés az alispánt bizta meg, hogy a képviseltesről gondoskodják.

Ugyancsak ezzel kapcsolatosan olvastattott az országos gazdaszövetség meghívó levele, melyben a törvényhatóságot a június hó 19-én Siófokon megtartandó országos gyűlésre hívja meg. A közgyűlés a képviseltesre a megyei gazdasági egyesületet kérte fel.

A tárgysorozat kimerítettén, a főispán fél 12 órakor a közgyűlést lelkes éljenzés között bezárta.

Orvosok- és gyógyszerészek gyűlése Lévárt fürdőn.

A gömörmegei orvosszövetség és orvosgyógyszerész egyesület május 28-ikán tartotta Lévárt fürdőn évi rendes közgyűlését a tagok élénk érdeklődésével dr. *Löcherer Tamás* elnöklete alatt. A vendégek Tornaljáról fogatokon és automobilon érkeztek délelőtt a kies fekvésű, csinos kis fürdőhelyre, melynek tulajdonosa: *Plachy Tamás*, ki a kitűnő gyógyhatásáról ismert, de elhanyagolt fürdőtelepből nagy áldozatokkal valóságos kis paradicsomot teremtett, szívélyesen üdvözölte az érkezőket. Az elnökön kívül ott voltak: dr. *Adriányi János* Dobsináról, *Blum Rezső* Pelsőczről, dr. *Gaál Gusztáv* Tornaljáról, dr. *Gálfi József* Ratkóról, dr. *Gescheit József* Pelsőczről, dr. *Gludovác Károly* Putnokról, dr. *Gooso Gusztáv* Jolsváról, dr. *Hajdu Miksa* Putnokról, dr. *Heinrich Béla* és dr. *Kármán Aladár* Rimaszombatból, dr. *Kengyel János*

Csetnekről, dr. *Linberger Albert* Nagyrőczéről, *Pazár Andor* Tornaljáról, dr. *Pösch Dezső* Rozsnyóról, dr. *Richter Sándor* Harkácsról, *Steinhausz Béla* és *Schwarcz Armin* Putnokról; vendégként *Szontagh Andor* volt orsz. képviselő Csetnekről.

A szívélyes üdvözlések után a kanyargós Túrócz vize mellett levő fürdőtelepet *Plachy Tamás* tulajdonos kalauzolása mellett megtekintette az illusztris társaság. A szélmentes, északkelet és nyugat felől félkörben sziklás hegyek és erdőségek által övezett helyen fekvő s csinos parkkal körülvett telepen vannak a szép épületek, csinos lakóházak, fürdő házak és vendéglő. Két épületben van 19 lakószoba s egy épületben van 31 I. és II. oszt. kád, modern pihenő és pakkoló helyiséggel. A szobák kényelmes, izléses berendezésűek, olcsók. Van két forrás: a Szent Antal főforrás, mely különösen csúszos bántalmak ellen kiváló jó hatású, a sziklatorrást pedig a környék népe szemgyógyító vízként használja. A park utai jó karban vannak, beolvadnak a sziklás hegyet koszoruzó hatalmas tölgyerdő utaiába. Balzsamos levegője enyhe, tiszta, por- és szélmentes. A telep berendezése s a források megtekintése után a közgyűlés vette kezdetét.

Dr. *Löcherer Tamás* elnök üdvözölve a megjelenteket, bejelenti, hogy elmaradásukat kimentették: dr. *Meskó Miklós*, dr. *Sigmund József*, dr. *Zehery István*, dr. *Szabó Károly*, dr. *Auerbach Lajos*, dr. *Goldblatt Géza*, dr. *Schwarcz Márk* és dr. *Kellner Viktor*. Elnök ezután a lévarti fürdő tüzetes ismertetésével foglalkozott s összehasonlítást tett a hazai és külföldi fürdők között. Eközben különösen azon faktorokra terjeszkedett ki, melyek a hazai fürdők fellendülésének akadályát képezik. Kiváltképen a lakás-uzsora, a pinczér-uzsora, a most szokásban lévő gyógydíj- és vendéglői-uzsora ezek, melyek megszüntetése első sorban kívánatos. Oriási az uzsora az ásványviz eladása körül, mert a hazai ásványvizeket épen olyan drágán kell megfizetnünk, mint a külföldieket. Remélhetőleg a felhozottak tekintetében Lévárt fürdőre nem lesz panasz s akkor megfelelő közlekedési viszonyok mellett a fürdőhely gyors fellendülése várható. Áttérve a szövetségi és egyleti ügyekre, megjegyzi, hogy a mai feltorult politikai viszonyok nem alkalmasak arra, hogy közegészségügyi és humanitárius intézményeink fejlesztésére megfelelő gond fordítassék. Azonban méltán panasolja fel beszédében, hogy az orvossal szemben ma kezdve a minisztertől le az utolsó söpredékgig mindenki hatalmaskodni akar s tetet-lelket tönkre tevő foglalkozása közepette az orvos csupa fokozott követeléssel, indokolatlan göggel és pöffeszkedéssel találkozik és sajnálattal kell látni, hogy az orvostól önteláldozó munkája mellett megalázkodást és szegénységet követelnek és igyekeznek lépten-nyomon megkeseríteni az orvos egészsége, — nyugalma — családja existenciájának kockáztatása árán megszerzett falat kenyeret. A munkásbiztosító pénztári és a körorvosok ügyének jelenlegi állásáról való rövid megemlékezés után jelenti az elnök, hogy dr. *Kengyel János* csetneki, *Pazár Andor* tornaljai és dr. *Fodor Béla* rimaszombati orvosok ez évben töltik be orvosi nehéz működésük *negyvenedik* évfordulóját s dr. *Hajdu Miksa* putnoki és dr. *Vajner Károly* dernői orvosok *negyedszázados* orvosi működésük évfordulóját szintén a folyó évben ülik meg. A közgyűlés meleg szeretettel és a legjobb kívánságok kapcsán üdvözlö az érdemes orvosokat s további munkásságukhoz sikert és szerencsét kíván.

Sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés, hogy *Pösch Aladár* rozsnyói gyógyszerész, az orvosgyógyszerész egyesület pénztárosa eltávozása folytán lemondott állásáról. Működéséért elismerést és köszönetet szavazott a közgyűlés.

Őszinte részvétellel vették tudomásul dr. *Schvirián János* dobsinai orvos elhunytát s emlékét jegyzőkönyvbe iktatják. Új tagokként beléptek: dr. *Trattner Géza* rozsnyói, dr. *Paál Gyula* balogi és dr. *Richter Sándor* harkácsi orvosok. Eltávozott dr. *Weisz Géza* nagyrőcei orvos.

Az élénk helyesléssel fogadott elnöki megnyitó után *Szontagh Andor* a fürdőtulajdonos nevében és megbízásából üdvözölte a közgyűlést, majd dr. *Szabó Károly* pénztáros jelentését olvasta fel dr. *Kármán Aladár* titkár. Ez tudomásul vétetett.

A közgyűlés a tanítói internátusra 10 koro-

nát szavazott meg. Dr. *Gaál Gusztáv*nak a közhivatalban levő munkásbiztosító pénztári orvosokra vonatkozó előterjesztésére vonatkozólag a közgyűlés dr. *Kármán Aladár* és dr. *Pösch Dezső* felszólalása után azt határozta, hogy a kiküldött bizottságok megbízásának továbbra is érvényben tartása mellett az őszi közgyűlés napirendjére tűzik ki a tárgyat.

Még dr. *Löcherer Tamás* elnök betérjlesztette a vármegyei közkórház mult évi betegforgalmáról szóló jelentést s a titkár felolvasta dr. *Sigmund József* közkórházi műtőorvos referátumát több érdekes és sikeres kórházi műtétről s dr. *Kármán* egy súlyos anthraxban megbetegedett egyén serum-befecskendés útján gyógyult esetéről referált.

Ezzel a közgyűlés véget ért s a társaság terített asztalhoz ült. A kedélyes és jóízű ebéd alatt dr. *Adriányi János* lelkes szavakkal emlékezett meg az elnökség buzgó működéséről s éltette a vezetőket, dr. *Löcherer Tamás* pedig a vendéglátó házigazdáért emelt poharat, kívánva egyszersmind a fürdő fellendülését és virágzását. Délután a társaság Tornaljáról hazautazott.

A közművelődési egyesület rendes évi közgyűlése.

A gömörmegei magyar közművelődési egyesület május 30-án délután a vármegyei ház kistermében tartotta *Fáy Gyula* elnöklésével évi rendes közgyűlését, melyen vármegyénk notabilitásai közül is többen megjelentek. *Fáy Gyula* elnök üdvözölte a megjelenteket, rámutat az egyesület céljaira és hasznos feladatára. A gyermekek helyes irányu nevelésén kívül a hazafias érzés felkeltése képezi a hasznos feladatokat, hogy a gondozott gyermekek felnőtt korukban honpolgári kötelességérzetüket az állami feladataival összeegyeztetni tudják, s ha válságos viszonyok közt netalán nélkülöznek az értelem egyensúlyát, a szívükbe oltott hazaszereteten találják meg a vezetőt, mely az ideálok után való törekvésben irányítsa őket. Ezért kell az egyesületnek továbbra is munkálnia a hazaszeretet ébresztését és erősítését. Fájdalommal emlékszik meg az elhunyt érdemes tagokról, s különösen szól *Molnár József* ügyészről, kinek hiányát az intézmény hosszú időn keresztül meg fogja érezni.

A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Váry János* titkár olvasta fel nagy gonddal megírt terjedelmes évi jelentését, melyből kiemeljük, hogy Rimafürészen állandó óvodát létesített az egyesület, s ezzel Tiszolczig terjesztette a magyar nyelvhatárt. Sajnos, hogy az óvodák fentartása által vagyoniilag le van kötve az intézmény, pedig a magyar kultúra és hazafiság diadala tovább volna terjesztendő, s épen ezért jó lenne, ha a tanügyi kormány átvénné az intézményt, s hódító útját a megye más részein is folytathatnák. Az elhunytakról kegyelettel szól a jelentés, mely aztán az élénk egyleti életről emlékezik meg. A tiszolczi magyar kaszinónak 6000 korona kölcsönt adtak házépítési célra. A rimafürészi óvodát 6536 kor. költséggel rendbehozták s mult év október 1-én egy kitűnő óvónő *Becser Lenke* vezetése mellett megkezdte működését. A lakosság megkedvelte az intézményt s 46 óvodaköteles növendék közül 34 rendszeren jár óvodába. Az egyesület 8 óvodát tart fenn, melybe 333 növendék jár és 5 menhelyet, hová 206 gyermek járt.

A jelentés referál ez után a mult évi szereplésről. A Kistaludy Társaság mult évi gyűlésének *Lévay* ünnepi alkalmából a költőt üdvözölte az egyesület, s több jubiláris ünnepély alkalmából kifejezte jó kívánatait. A Nemzeti Kaszinó alapítványának 100 koronás kamatát *Kicsiny Pál* kapta, s az *Abonyi Pál* 20 koronás ajándékát egy tiszolczi iskolás növendék. A Rimamurány Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság mult évben 1000 koronával 15000 koronára emelte alapítványát, *Borbély Lajos* pedig 2900 koronás alapítványát 3100 koronára emelte, pénztintezetekről stb. 300 korona folyt be. A Latinák *Rudolf* alapítványából 360 koronáért 1000 naptárt rendelt meg és osztott szét az egyesület, 54 ratkóvidéki iskolát 3000 korona költséggel, tanszerrel szerelte fel és 106—106 példányban megrendelte a *Kraján* és *Vlaszta Szvet* című hazafias tót lapokat.

A számvizsgáló-bizottság Czinke István elnöklésével megvizsgálta a számadásokat s mindent rendben talált. 28521 kor. 80 fillér volt a bevétel s 28419 kor. 65 fillér a kiadás, 102 kor. 15 fillér a maradvány. Az egyesület vagyona 1911. december 31-én 222853 kor. 59 fillér. A közgyűlés Istók József pénztárosnak a javaslat folytán elismerése mellett a felmentvényt megadta.

A jelentés végén a rimaszombati körnek még Molnár József által, a nyustyai körnek pedig Kolbenheyer J. és dr. Szelényi Jenő által beadott jelentése közöltetik. A garami kör elnökének: Schröder Gyulának eltávoztása folytán Galotti Miksa bizott meg az újra szervezéssel s már eddig 46 tagja van a körnek.

A felolvasott tartalmas jelentés tudomásul vétetett s a benne foglalt javaslatokat a közgyűlés elfogadta. A közgyűlés folyamán a számvizsgáló-bizottság jelentése felolvasatott, az 1912. évi költségeloirányzat 9912 korona 62 fillérben megállapított, az elhunyt Molnár József helyébe ügyesszé: dr. Molnár József választott s nagy figyelemmel hallgatták Pogány István kir. tanfelügyelő, egyesületi igazgató jelentését arról, hogy az óvodákat meglátogatta s különösen a murányi óvoda elhelyezését és működését találta kifogásolandónak.

A közgyűlés az elnök életetésével ért véget.

Széljegyzetek.

A lelkünket, egész mivoltunkat szorosban beburkolva tartja a hazugság. Szavunk, tettünk, mozdulatunk a legtöbb esetben nem természetes és nem az, a melyik megfelelne az éppen abban a pillanatban rajtunk ülő lelki formációnak, hanem egyenes ellentéte annak; lenyűgözése a természetes megnyilatkozásoknak akár a saját hasznom, akár convencionalis szabályok kedvéért, amelyek mögül végül mégis a saját hasznunk lesése — tehát kettős hazugság — búvik ki.

Elismerem, hogy türehtetlen lenne a világban mozognunk, ha ez a tudat állandóan a felszínen uszna, de a saját kényelmünk kedvéért, meg szégyenből ezt egyszerűen elhallgatjuk, sőt a támadásaink fegyverét egyenesen azok ellen irányítjuk, a kik az őszinteség alapján akarnak élni és célt elérni. Ezt az állítást a „mondj igazat, beverik a fejed” — ősrégi és nagy emberismerettel megszerkesztett közmondás nagyon pregnánsan és minden további érvelést feleslegessé tevő módon bizonyítja.

Mikor azonban rátalálunk egy-egy érzésre, a melyik — mivel semmi érdeket nem tud szolgálni — mer önzetlen lenni, heureka kiáltunk és az érzést szentté avatjuk. Szent, mert őszinte és érdek nélkül való érzés a *szomorúság*. És olyan kifinomult és sokoldalú emberi lélek, a milyen a *Wilde* Oszkáré volt, mikor keresztülment minden gyönyörűségen és minden szenvedésen, utolsó állomásként a szomorúsághoz menekült. A „De Profundis”-ban így szól: „Az öröm és nevetés mögött lappanghat nyers, durva, érzéketlen kedély. De a szomorúság mögött soha sincs más, mint szomorúság. A kin nem visel álarcot, úgy mint a gyönyör . . . Éppen ezért nincsen a szomorúsághoz fogható igazság. Van idő, a mikor azt képzelem, hogy a szomorúság az egyetlen igazság.”

Maga az élet szolgáltató elég, sőt tulságosan elég okot a szomorúságra; és pedig olyan hézagatlan egymásutánban, hogy ha az ember reagálna minden szomorúságot kiváltó momentumra, az egész élete nem lenne más, mint megszakítás nélkül való szomorkodás. A ki ezzel a tudattal megalkuszik és beleéli magát, azt az életnek a sűrűn következő arculcsapásai nem fogják úgy érni, mint momentán beálló szerencsétlenségek, hanem azt a sorozatot úgy fogja látni, mint előrevárhatólag bekövetkező és feltétlen megérkező tényeket; ebből kifolyólag az esetekre szétosztott, — mondjuk periodikus szomorúságot, a melyik szaggatottsága és változó ereje miatt nagyon kinos, felcseréli egy állandóan meglévő és kevesebb fájdalmat adó szomorúsággal, — a *pesszimizmussal*.

Ebből a meghatározásból, mint okból, két okozat folyik. Az egyik az, hogy a pesszimizmus nem más, mint az élet nyomorúságai által kiváltott *állandó szomorúság*.

A másik és a fontosabb az, hogy nem az optimizmus, hanem a *pesszimizmus az élet által*

adott javak és bajok összegének a természetes reakciója.

Az optimizmus egy kis hitványság. Olyan-félekép dörgölődik az optimista nagy hizelegve az élethez, mint ahogy a harapós kutyának konczot dobunk oda, hogy talán akkor nem bánt.

Egy fiatal tudomány, a psychoanalysis, a lélek felkutatásához szükséges önismeret hatalmas és kész tömegét *Descartes, Hume, Kant* és *Schopenhauer*, tehát a pesszimiztikus bölcselők filozófiájából kapta (*Ferenzi* dr.: *Lélekelemzés*.)

Schopenhauer egyik értekezésének címéül ezt írta fel: az élet semmisségéről és gyötrelméről. Tehát az ő értékelése szerint az élet értéke semmi és gyötrelme. Állításának a bizonyítására megvesztegetően természetes tényeket hoz fel. Ezeknek egy nagyon kis hányadát lejegyzem ide:

„Érezzük a fájdalmat, de nem a fájdalomlanságot; érezzük a gondot, de nem a gondatlanságot; a félelmet, de nem a biztosságot. Mert csak a fájdalom és hiány érezhetők pozitíve és azért önmaguk jelentkeznek; a jólét ellenben csak negatív. Az élet három legnagyobb javát, az egészséget, fiatalságot és szabadságot azért nem is érezzük, ameddig birtokaikban vagyunk, hanem csak miután elvesztettük, mert ők is negációk.

Az állatok szervben és erőben egy hajszálnyival sem nyertek többet, mint a mennyi életük fenntartására és ivadékuk nevelésére a legnagyobb szükség mellett éppen, hogy elegendő; a miért is az állatnak, ha egy tagját, vagy csak teljes használatát elveszti, többnyire el kell vesznie. Még az emberek közül is, bármily kitűnő eszközeivel rendelkezzenek az észnek és értelemnek még ő közülök is, mondom, kilencz tizede folytonos harcban él a szükséggel, mindig örvény szélén s csak nagy erőfeszítéssel és fáradsággal óvja meg magát a belebukástól. Tehát az egészsnek, mint az egyeseknek fönmaradásához a föltételek mindenütt csak szűken s fősvényen vannak megadva, de semmivel sem több . . . *A világ ennél fogva oly rossz, a minő csak lehet, ha egyáltalán még létezni akar.* Az őállatok kövületei megannyi okirat oly világokról, melyeknek fönmaradása nem volt többé lehetséges, amelyek tehát valamivel még rosszabbak voltak, mint a lehető közt a legrosszabb.”

Az egyetlen kárpótlás, a mit az élet kínzásai ellenértékéül magunknak megígérhetünk, egy más, jobb életnek az elkövetkezése a mostani életünk után. Ha ez nem volna, ez az önmagunk kecségetése, akkor a halál, mint az életért járó fizetség a legszörnyűbb igaztalanság lenne, bekövetkezésének tudata pedig a legelviselhetlenebb nyomás. Ám azzal, hogy a halál utáni életet kiszinezünk minden széppel és jóval, nemcsak a rémségét vesszük el a halálnak, hanem sok esetben egyenesen kívánatosá tesszük azt. A vértanuk gyönyörűséggel várták a halált és nevetve fogadták; hogy önjerejükben nem taszították át magukat a halál küszöbén, annak egyetlen oka az a vallási dogma volt, a mely az életnek önkényt beszüntetését bűnnek declarálja.

Ha azonban valaki hallatlanná teszi ezt a törvényt és mert akarja, hát kinyitja azt a nagy kaput, olyanféle szituáció áll be, hogy az illető önmagát teszi vértanuvá.

A fentebbi pesszimizista filozófiának legszebb tanuságtétele, ha valaki oly intenzíve tiltakozik az élet gyötrelmei ellen, hogy nincs türelme a járt uton elhagyni az életet, hanem egy szép saltomortaleval kiveti magát belőle. Ennek az esetnek a gyakorisága olyan szembeszökő, hogy önkénytelenül arra a feltevésre vezet, hogy itt, ezeknél az eseteknél egy ujszerű, sajátos élet-filozófiával állunk szemben. Összetömörített formája, a mely épen az összetömörítés miatt nem fedti teljesen ennek az életfelfogásnak a lényegét és eléggé fogyatékos, így lehetne:

Megvárni a test energia termelésének a legintenzívebb fokát, illetve bevárni azt minél több surlódás elkerülésével. Ezen a fokon részben a saját erőnkben, részben mert amugy is itt kell jönnie, megszerezni magunknak azt a néhány napot, a mit akár az érzékeink, akár az értelmünk vagy mindkettő jóvoltából, közkeletű ki-

fejezéssel az életünk legszebb napjainak mondunk. Ha ezek elmúltak — és jaj, de hamar elmúlnak — és ismét jönnének a nemszeretem napok, akkor egy nagyszerű gesztussal, a milyen mondjuk a revolvereső odaillesztése a halántékunkhoz vagy a Pravez-fecskendő odaemlése a szívünk fölé, átsülyeszteni magunkat egy másik világba, a melyik nem bánom, legyen akár a Menyország, akár a Nirvána vagy Mohamed tubafája vagy Ábrahám kebele, jobbnak hiszem és várom mint azt, a melyben most élni kényszerülök.

Es ez nem is olyan nagy bűn, mint általában hiszik!

Vizsgarend. A rimaszombati egy. prot. főgimnázium évrő vizsgálatainak sorrendje az 1911—12. tanévben:

Junius 5. I—VII. o. R. k. vallásvizsgálat.

Junius 6. I—VII. o. Prot. vallásvizsgálat.

Junius 7. I. o. Latin. Természetráaj. — IV. o. Számtan. Mértan. — V. o. Magyar. Német. — VI. o. Latin. Görög. Görögptótló. — VII. o. Fizika. Latin.

Junius 8. II. o. Mértan. Természetráaj. Földráaj. — III. o. Latin. Történet. — V. o. Számtan. Latin. — VI. o. Német. Számtan. — VII. o. Magyar. Görög.

Junius 9. D. u. 4—5-ig I—VIII. o. Torna-vizsgálat.

Junius 10. I. o. Földráaj. Mértan. — II. o. Latin. Számtan. — III. o. Számtan. Földráaj. Magyar. — IV. o. Történet. Természetráaj. — V. o. Görög. Görögptótló. Történet.

Junius 11. III. o. Német. Mértan. — VI. o. Magyar. Természetráaj. — VII. o. Számtan. Német.

Junius 12. I. o. Magyar. Számtan. — II. o. Magyar. — IV. o. Latin. Magyar. — V. o. Természetráaj. — VI. o. Történet. — VII. o. Történet.

Junius 13. IV. o. Német. — VII. o. Görög ptótló.

Junius 14—15. Magántanulók vizsgálatai.

Rimaszombat, 1912. május 31.

Dr. Veress Samu, főgimn. igazgató.

Évrő ünnepély. A polgári leányiskola „Tompá önképzőkör”-ének 1912. *junius hó 8-án* délután 5 órakor kezdődő bezáró ünnepélyének műsora:

1. „Ima.” Éneklí a polgári leányiskola énekkara.

2. „A nő hivatása.” Irta és felolvassa Emöky Gizella ipariskolai növendék.

3. „Boleró” Moszkovszkytól. Zongorán előadja Kolbay Matild IV. o. növendék.

4. Monológ. Előadja Horváth Olga IV. oszt. növendék.

5. Népdalok. Éneklí az énekkar.

6. Költemények. Szavalja Grünmann Aranka IV. oszt. növendék.

7. „A tihanyi viszhang.” Éneklí az énekkar.

8. Monológ. Előadja Mispál Olga IV. oszt. növendék.

9. Magyar dal. Éneklí az énekkar.

10. „Iréne születésnapja”, vigjáték. Hajtai Etelkától. Előadják:

Iréne . . . Krausz Elza IV. oszt. növ.

Mariska . . . Kolbay Matild IV. oszt. növ.

Mici . . . Klein Blanka IV. oszt. növ.

Rózsika . . . Krompecher Margit IV. o. növ.

Esztike . . . Grosinger Renée IV. oszt. növ.

Márta . . . Bokor Sarolta IV. oszt. növ.

Juliska . . . Adorján Magda IV. oszt. növ.

Erzsike . . . Molnár Mária IV. oszt. növ.

Zsuzsi, cseléd Kosnádý Etelka III. oszt. növ.

11. „Fecském hova szállsz?” Éneklí Becser Irma IV. oszt. növendék. Zongorán kíséri Cziner Márta III. oszt. növ.

12. Titkári jelentés.

13. Pénztári jelentés.

14. „Slavische Tänze.” Dvorzsáktól 4 kézre. Előadják Veress Emma III. oszt. növ., Cziner Márta III. oszt. növ.

15. Elnöki bezáró.

Önkéntes adakozásokat köszönettel fogadnak a jótékony cél érdekében, amennyiben a befolyó jövedelem a Budapesten felállítandó „Polgári iskolai tanárok árvaháza” javára küldetik be.

Meghívó.

A várgede-kishonti alesperesi kerületek kath. tanítói köre ezidei **rendes gyűlését** f. évi junius hó 3-án délelőtt 9 órakor Rimaszombatban, a kath. olvasóköriben tartja, melyre a kör tagjait s a tanügy barátait tisztelettel meghívom. Tiszolcz, 1912. évi május hó 24-én.

Parák László, elnök.

Tárgysorozat:

1. 9 órakor „Veni Sancte” s szent mise.
2. Elnöki megnyitás.
3. A m. évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.
4. A beérkezett munkák felolvasása. a) A gyermek lelkiismeretének neveléséről értekezik Jókóvi Emil. b) Milyen módokkal és eszközökkel lehet az iskolai tanítást érdekessé és vonzóvá tenni? czimű tételt kidolgozta Gulyás Pál. c) A tanító tekintélye. Előadó: Szűts István.
5. Az új rendszabályok ismertetése. Előadó: Rajner Károly.
6. Az egyesületi közlöny megindítása. Előadó: Szűts István.
7. Indítványok.
8. A pénztárszámadások megvizsgálása.
9. A jövő közgyűlés helyének megállapítása.
10. Tisztujtítás.
11. A gyűlés berekesztése.

Hirek és vegyesek.

A bolgár királyi pár: *Ferdinánd* és felesége: *Eleonora* — *Boris* trónörökösrel és a 17 éves *Cyryll* herceggel folyó hó 1-én Bécsbe érkezett, hol ünnepélyesen fogadta vendégeit a király. Hétfőn a bolgár király a királynéval együtt fivére ebenthali kastélyába megy, honnan néhány napi tartózkodás után e hét végé felé Pohorellára érkezik.

Tiszteletbeli bölcsészdoktor. A király megengedte, hogy *Lévy József* költőt, a budapesti m. kir. tudományegyetem a bölcsészeti tiszteletbeli doktorává avathassa.

Főpásztori látogatás. Sipeki *Balázs* Lajos rozsnyói püspök a mult héten a környéki plébániákat vizsgálta. Kedden jött Rimaszombatba s azon a napon az osgyáni és rimaszombati; szerdán a rimakokovai és rimaráhói; csütörtökön a várgedei, feledi és sőregi; pénteken a rimaszécsi, dobóczai és uzapanyiti; szombaton a tiszolczi és nyustyai plébániákat látogatta meg. — A népszerű főpásztor tiszteletére csütörtök este *Széman* Endre prépost plébánosnál vacsora volt, a melyen részt vettek: *Bornemisza* László főispán, *Lukács Géza* alispán, *Fáy Gyula* és dr. *Löcherer Tamás*. Szombaton pedig *Fáy Gyula* vendégszerető házában volt a püspök, aki ezuttal automobilon végezte látogatásait.

Szép karriér. A fővárosi lapokban olvastuk a mult héten, hogy a budapesti kir. törvénytudományi elnöke: dr. *Baloghy György*, a kiváló jogász igazságügyi államtitkárrá fog kineveztetni. Városunk kiváló szülötte s gimnáziumunk volt jeles növendéke valóban szép karriért csinál, s haladására méltán büszkék lehetünk!

Nyugalomba vonulás. Főgimnáziumunknak kiválóan érdemes tanára és több ízben volt igazgatója: *Bodor István*, mint értesülünk, nyugalomba készül vonulni, amennyiben a mult napokban beadta nyugdíjaztatás iránti kérvényét. Egy kiválóan érdemes és munkás életpályát követve ezzel a ténnyel a jól megérdemelt nyugalom. *Bodor István* a multban lapunknak is felelős szerkesztője és hosszú időn át munkatársa: a társadalmi és közélet terén is sokoldalú munkásságot fejtett ki; e mellett pedig a rimaszombati főgimnáziumnál 41 éven keresztül oktatta, nevelte az ifjúságot, keze alól egész nemzedéksorok kerültek ki, a kik szeretettel, tisztelettel emlékeznek a tevékeny, jólelkű öreg professzorra, a ki más intézetnél is két évet töltött s így összesen 43 évet tanított át a főgimnáziumban. A rimaszombati főgimnázium ügyeit mindenkor nagyon a szívében viselte és ennek az intézetnek fölvirágzásán, új, diszes épületbe helyezésén nagyon sokat fáradozott. Addig is, míg ügye a felsőbb hatóság előtt végleges elintézését nyer és kedves pályájától érdemeihez méltó módon elbucszuk: kívánjuk, hogy az Isten őt a megérdemelt nyugalomba boldog megelégedésben sokáig éltesse!

Uj orvosi tanácsadó. Dr. *Hajdu* Miksa putnoki vasuti orvos, az ottani társas élet kedvelt és derék tagja — mint értesülünk — vasuti orvosi tanácsadóvá neveztetett ki.

Áthelyezés. A vallás és közoktatási m. kir. miniszter folyó évi szeptember elsejei hatálylyal *Poltz József* jolsvai állami elemi iskolai tanítót a kölpényi állami elemi iskolához helyezte át.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Milen* András giczei lakos, községi jegyzői irnokot kinevezte ideiglenes minőségű adóhivatali gyakornokká a losonezi m. kir. adóhivatalhoz.

Gondnoksági ülés. Az állami elemi iskolai gondnokság május 30-án *Lukács Géza* elnöklésével ülést tartott, melyen az elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg a gondnokság egyik kiválóan értékes buzgó tagjának: *Molnár Józsefnek* elhunytáról. Örvedetes tudomásul szolgált, hogy a vallás és közoktatási miniszter özv. dr. *Marikóvszky* Csider Gizellának az igazgatói czimet adta meg és 200 kor. évi személyi pótlékot utalványozott részére. Az ülésen jelenvolt *Marikóvszky* Csider Gizellát, ki a nyugalomba vonult *Timko Mihály* helyébe a tanító testület képviselőjeként küldetett ki a gondnokságba, az elnök szívélyesen üdvözölte s majd a vizsgákra vonatkozó előterjesztéseket tette meg *Matolcsy Pál* elemi leányiskolai és *Törkölly József* fiúiskolai igazgató. E szerint a vallásvizsgák junius hó 9-ikén kezdődnek s az osztályvizsgák junius 18-tól 22-ig tartanak. A két igazgató ezután a jövő évi költségvetést terjesztette be. E szerint a fiúiskola szükséglete 7464 kor. (10 koronával kevesebb mint ez évben) a leányiskoláé: 6934 korona 96 fillér. A költségvetés megállapítása után *Lukács Géza* elnök bejelentette, hogy elnöki állásáról lemond, s meleg hangon mondott köszönetet a gondnokság tagjainak és különösen a két igazgatónak a készséges támogatásért, a lelkes ügybuzgalomért, melyet elnöki működése idején mindenkor tapasztalt. A gondnokság semmiképen sem akarta elfogadni a lemondást s *Medveczky Sándor* és dr. *Wallentinyi* Dezső mig egyrészt biztosították az elnököt a gondnokság változatlan ragaszkodásáról és szeretetéről, másrészt arra kérték őt, hogy az iskolák érdekében változtassa meg elhatározását. Egyhangulag és lelkesen kifejezést adott a gondnokság annak, hogy az ügyek lelkiismeretes és pontos vezetésével *Lukács Géza* méltán rászolgált a közismerésre és közbizalomra s igazán nagy veszteség volna a gondnokságra, ha az elnöki tisztól megválna. Ebben a hangulatban ért véget a gondnokság ülése.

Halálozás. *Nádassy* Sarolta helybeli óvónőt mély gyász érte, amennyiben fivére: *Nádassy Gyula* május 31-ikén Budapesten elhunyt. Holttestét Nyiregyházára szállítják s ott ma, f. hó 2-án temetik el.

E héten városunkban *Kuzmin János* rendőr anyja: *Kuzmin* Mária 58 éves korában, *Torpi József* asztalos és mázsoló 52 éves korában és id. özv. *Lovniczky* Józsefné, a *Lovniczky József* és özv. *Molnár* Alajosné édesanyja hunyt el. Utóbbit május 30-ikán nagy részvét mellett temették el.

Főszolgabírói jelentés. A putnoki járás főszolgabírája az 1911-ik évben Budapesten tartott közigazgatási továbbképző tanfolyamon szerzett tapasztalatairól terjedelmes jelentést tett vármegyének alispánjához, s a nagy gonddal megírt jelentést a vármegye tisztikara csinos füzetben külön is kiadta. A közigazgatás iránt érdeklődők bizonyára tetszéssel fogják olvasni a füzetet.

Elhalasztott mulatság. A *Gizella* kisdudóvó intézet f. hó 9-ikére tervezett mulatsága, az óvónőt ért gyász miatt elhalasztatik.

Madarak és fák napja. A szabadkai erdőben az állami elemi leány- és fiúiskolák a tervbe vett mulatságot kedvező idő esetén holnap, folyó hó 3-án, a madarak és fák napjával kapcsolatban megtartják, közebéd azonban a közönség részvétele miatt nem lesz. Az ebédre jelentkezett gyermekek ellátásáról a tanító-testület gondoskodik.

Igazgatósági ülés. A helybeli kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma vasárnap — junius hó 2-ikán — délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek tárgyát betegsegélyezési és kártalanítási ügyek képezik.

Mulatság. A helybeli szabó ifjúság pünkösd hétfőjén d. u. a Széchenyi-kertben kedélyes táncmulatságot rendezett. A rendezőség délután vig zeneszó mellett vonult ki a kertbe, a közönség azonban csak lassanként szállingózott s még nem bizonyult elég melegnek az időjárás a szabadban való mulatozásra. A kik ott voltak a mulatságon, kellemesen, jól érezték magukat.

Benzinrobbanás. Városunkban az utóbbi időben egymást érték a szomorú szenzációk. Lapunk vezető helyén foglalkozunk a városunkban május hó 29-én előfordult benzinrobbanással, itt csak magáról az eseményről emlékezünk meg röviden. Délelőtt 1/12-kor történt az eset, s olyan volt, mintha a torony építési állványa zuhant volna le. Gyors egymásutánban kettős dőrej kíséretében történt a robbanás, mely után óriási füst- és porfelleg emelkedett a magasba a Kossuth utca 1. számú Kern féle ház környékén. Az óriási detonáció után néhány pillanat alatt tódult a nép, a vészjelző hangokat megkondították s a tűzoltók gyorsan kivonultak a rendőrséggel együtt s elzárták az épület környékét, hogy újabb robbanás esetén emberéletben kár ne essék. A robbanás után borzalmas látvány képe tárult a szemlélő elé. A földszinten lévő özv. *Hrecska* Lászlóné kalaptüzelőnek padlózata, boltozata és téglából épült közfala beomlott s az utcára kivágódott ajtón keresztül nagynehezen menekült az üzletben lévő három munkás leány, kik közül a fiatal *Gálszécsi* leány jobb karján megsérült s az elalélt tulajdonosnőt az üzletből ugyszólván kivonszolta *Szűts I.* vízvezetéki felügyelő felesége és *Moldvay* Bertalan, majd felvitték a dr. *Weinberger* Rezső ügyvéd lakásába, hol ápolás alá vették. A robbanás pillanatában a *Samarjay* ház előtt haladó két *Sz. Benedek* fiú és *Jánosi* nevű elemi iskolai növendék a falhoz ütődött s kisebb sérüléseket szenvedett. — Az épület földszinti része, a pincze bejárat s a földszinti hátsó helyiségek falazata megrepedezett. A rombolás képe igazán megindító volt. — Az a tudat, hogy a ház emeleti részét is a beomlás veszedelme fenyegeti, hogy továbbá a szegény özv. *Hrecskáné*, kit csak nemrég mélyen sujtott le reményteljes fiának korai halála — most életveszedelem közt fekszik, teljesen tönkretjutva, — értékes üzletfelszerelése, áru, butorzata elpusztulva, — végül *Imreh* Sándor kereskedő tomérdek értékes áruja a pinczében a romhalmaz alatt meg van semmisülve, mélyen elszomorító hatással volt a kedélyekre. S mindez egy haszontalan, gondatlan fiú könnyelműsége következtében! A 14 éves *Kreisz* Jenő, *Imreh* tanulója, ki pedig elég értelmes fiú, a veszedelem pillanatában eltűnt, sérüléseivel a *Szujgyártó*-u. 40. számú házba futott egy ismerősehez s aztán a kórházba ment. Mindkét kezén és arczán szenvedett kiterjedt égési sebeket s baja, szemöldöke és szempilla szőrzete teljesen lepörkölődött. Ugy adja elő, hogy üvegekért ment a belső pinczébe, hol nemrég egy eltört üvegből kis mennyiségű benzin kifolyt a földre. Gyufát gyújtott s a gáz kékes lángra lobbanva, a közelben levő mintegy 4 liternyi benzint felrobantotta. Ő sebeivel kifutott a pinczéből s becsapta a vasajtót, majd futtában a dőrejszerű robbanás után visszatekintett az udvaron s ekkor látta, hogy a vasajtó meggörcbült, behajlott és a pinczelejárata falazata beomlott. — A helyiségeket később elzárták és egész nap felügyelet alatt tartották. A közönség nagy érdeklődéssel egész nap járt a szomorú eset színhelyére. A szakértők és a hatóság küldöttei a vizsgálatot megtartották. A kár legalább 15—20000 koronára becsülhető.

Adomány a nyomorékoknak. *Szabó* Istvánné ruhaneműeket, *Bekény* Laczika pedig szintén ruhaneműeket és játékokat adományozott a kis nyomorék gyermekeknek. Az elnökség ezuton köszöni meg az adományokat.

Vakmerő támadás. Mult hó 30-án Alsóvály községben járt *Heinblum* tornaljai terménykereskedő kocsisa. Az utcán *Andriská* és *Horvith* tapasztó cigány suhanczok minden ok nélkül beléköttök a kocsisba, azután kapával támadtak reá és úgy agyba-főbe verték, hogy a kocsis most élet-halál között lebeg. A község lakosai ezen eset következtében annyira felháborodtak, hogy a két cigányt, kik nevezetesen veszekedéseikről és támadásaikról, megakarták lincselni. A két suhancz azonban még idejekorán meglépett és most bujdokolnak.

Családi dráma. Mult szombaton, piros pünkösöd előestéjén szomorú szenzációja volt kis városunknak. A Szijjártó-utcai Leecső-féle ház padlás szobájában a 23 éves Rác Istvánné két lövéssel agyonlőtte a tüdő- és gégesorvadás utolsó stádiumában levő férjét s aztán önmaga ellen fordította fegyverét s szíve tájékán egy lövést ejtett. Este beszállították a közkórházba, hol még aznap éjjel 2 órakor meghalt. Rác István valamikor jobb napokat látott. Ózdon az u. n. Hermann-féle nyomdát megvette s ott jól is ment a dolga, de tüdővészbe esett s eladta a nyomdát. Ekkor Özörénybe ment s ott áldott állapotban levő szép fiatal feleségével szegényesen élt, miután a készpénzt kellett költeni. Április végén a súlyos beteg ember bejött a vármegyei közkórházba s ott feküdt május hó 1-ig. Akkor költöztek ide a városba s kivették a Leecső házban a padlásszobát. Már igen szűkös viszonyok közt éltek s lassacskán eladogatták mindentük. Az asszony egy Browning revolvert vett s egyik helybeli fegyverértőhöz fordult, hogy a revolverrel való bánásmódot megtanulja. Az illető figyelmeztette a rendőrséget s állandóan szemmel kísérték az asszonyt; azonban minden hiábavaló volt. Szombaton az asszony megírta a rendőrséghez címzett levelét, melyben tudatja, hogy közös elhatározással válnak meg az élettől, mert férje gyógyíthatatlan beteg, ő pedig ura nélkül élni nem kíván. Az elszánt és ugyancsak kemény természetű asszony először az orr mellett a jobb arczon lőtte meg a férjét, de ez a lövés nem volt halálos s akkor egy jól irányított lövéssel szívét találta. A férfi nyomban meghalt s aztán önmagát lőtte meg az asszony. A rendőrség bejelentette az esetet a kir. ügyészséghez, mely a boncolást mellőzte s mindkét holttestet a közkórház halottas házából május 28-ikán kedden délelőtt a nagy közönség részvéte mellett temették el.

A városi csatornamű munkálatai serényen haladnak előre. A vásártér mellett a Rimától kezdődően a csatorna csőhálózata már le van fektetve s e héten a Hunyady-utczába tértek át a Rákóczy-utról, s folyó hó 1-én már javában folyt a munka a közkórház előtt a Forgách-utca közepén.

Mükedvelő előadás. A Bánszállás-bányatelepi ifjuság kulturális munkája mindinkább erősebb igyekezetben nyilvánul meg. Agilis vezetői mindent elkövetnek, hogy az ifjuság elfoglalja helyét a nemes munkában küzködők között a mi bizonyára sikerülni is fog. Szép tanujelét adta igyekezetének május hó 26-iki szereplésével, a mikor a „Hajléktalan” című népszínművet magas intelligenciával hozta színre lelkesülő nagy közönség előtt. Ezzel megmutatta azt, hogy bármely vidéki mükedvelő társasággal kiállja a versenyt; csak az a kár, hogy ritkán szerepelnek, pedig minden egyes alkalommal számot tevő tiszta hasznót mutatnak fel, melyet mindannyiszor kulturális célra fordítanak. Mostani működésük is bizonyítéka annak, hogy nemcsak a színpadi alakításban, de a lelkesedésben is kiváló a bánszállási ifjuság; s hogy ezután még fokozottabb szorgalommal és sikerrel lépnek a nyilvánosság elé. Elismerés illeti a vezetőséget s mindenki kívánja, hogy fázódásukat siker koronázza és szolgáljanak követendő példa gyanánt mindazoknak, kik hasonló módon igyekeznek az ifjuság szívébe oltani a szép és nemes iránti ragaszkodást.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, a kik felejtethetetlen jó édes anyánk, illetve nagyanyánk elhunytá alkalmából fájdalomunkban osztottak, őszinte köszönetet mondunk.

A Lovniczky- és Molnár-család.
Lévárt-Fürdő Rádióaktív vizével megnyílt. Vízét hirneves orvosok a következő bajok ellen ajánlják: idegesség, hűdések, zsugorodások, reumatikus bántalmak, bőrbetegség, a csont és csontthártya bajai, bujakór és görvélyesség, különféle csúzos bajok ellen, neurasthénia, hipochondria, histéria, neuralgiák és környi hűdések ellen. — Nyaralóknak is nagyon alkalmas, mivel kényelmesen berendezett szobái vannak olcsó és nagyon jó házi kosztal. A fürdő délnék fekszik, teljesen védve a szeles időtől, a telepet gyönyörű erdő övezi körül, autóbusz- és kényelmes kocsijárral. — Vasut: Tornalja, posta távirtd: Harkács, Gömörvárm.

Lévárt-gyógyfürdőkezelőség.

Számtalan elismerő levél.

Katonák a Rima völgyén. Folyó hó 16—18-án Rimabányán és Tiszolczon a felsőtisztai tanfolyam több hallgatója fog több lovas katonával tartózkodni, kik a Garam völgyéről lóháton érkeznek ide.

Csizfűrdő látogatottsága az időjárás kedvezőre fordulta következtében most kezd lendülni. A lefolyt héten már 200 vendég érkezett a telepre.

Barlang kutatás. A magyarhoni földtani társulat barlangkutató bizottsága mult héten dr. Leuhossék Mihály egyetemi tanár, udvtan. elnöklésével ülést tartott, melyen a nyári munkafelosztást tárgyalták. A munkatervezetben első helyen áll az aggteleki Baradla-barlang tovább kutatása. Az ülésen napirendre került Finger Béla érdekes előadása, melynek czime volt: „Jelentés az aggteleki Baradlabarlangban 1911-ben végzett ásatásokról.”

Építkezési észrevételek. Már több oldalról és több ízben lettünk figyelmeztetve, hogy miért nem teszünk észrevételeket a városunkban folyamatban lévő építkezésekre. Nem szívesen avatkozunk belé az ily természetű ügyekbe, mert először nem vagyunk építészek, másodsor pedig nem akarunk esetleg anyagi kárt okozni az építkezőknek. Sőt inkább minden kicsi méretű építkezésnek és ezzel kapcsolatban javítási és csinosítási munkálatoknak csak örülni tudunk, mert ezzel városunk fejlődéséről és haladásáról győződünk meg. Ha rajtunk állana, már a városházát is régen kiépítettük volna és a város tulajdonát képező régi megyeházát, a régi törvényszéki épületet is, melyben a vármegyei kaszinó székel, szépen átigazítottuk és kifestettük volna. De hát ennél most más fontosabb ügyekkel van a város elfoglalva, mely anyagi erejét teljesen igénybe veszi. Várunk tehát és türelemmel e kívánságokkal addig, míg az idegenek majdan a városházára is bekopogtatnak: hogy uraim tegyék már ki a tyukpiacot az Erzsébet-térről, mert az bacilusok melegágya és festessék ki kényszer útján az Erzsébet-téren lévő házakat. Reméljük azonban, hogy erre nem lesz szükség, mert ha a vízvezeték — a mi már készen van — és a csatornázás is elkészül s jön az újrakövezés és aszfalttirozás; akkor ezek a kívánságok önkényesen fogják előterbe lépni és a kopott épületek haragjukban meg fognak rázkódní, hogy miért nem gondolkodnak ők reájuk is. Addig is azonban van pár megjegyzésünk az építkezésekre. A régi Rimaszombat alaprajzát állítólag az 1600-as években készítették el és ez alapon mérték le a régi Ferenczy-, Kmetty-, Szentpéteri-Thököly- stb. utczák helyeit. És tessék megnézni, mily szépek és szimmetrikusak ez utczák, kivéve azt a pár házat, mely kiugrik, s melyet valószínűleg a régebbi időben a magistratussal való rokonsági összeköttetés engedélyezett az egyes építőknek. Pedig akkor még aligha volt mérnök. Nézzük már most az ujkori építkezést, pl. a Hunyady-utczát. Ez az utca éppen három helyen törik meg. Valószínűleg görbe volt a czirkalom és a mérő-láncz elhajlott. De ezen már segíteni nem lehet. Van azonban ennél egy fontosabb: legujabban kezdik beépíteni a kapukat. Hát ez kifogásolható és meg nem engedhető. Mert kérdjük, ha tűz üt ki a különben is szűk udvarokban, miképpen fogják a tűzoltók szereiket bevontatni, mert az nem kitogás, hogy a másik utcáról, hátulról van kapu. A tűzoltó nem kerülheti a házakat és utcákat, hanem onnan támad, mely legközelebb esik. — Azután mondja ki a város fejlődési és szépségügyi szempontból, hogy a főbb utcákon, ha újraépítenek, már csak emeletes és tűzálló cseréppel fedendő házak építésére ad engedélyt. Továbbá mondja ki azt is, hogy ujjonnan létesülők utcákban, hol a villaszerű építkezést kezdtek meg, csakis ily stílusban engedélyezi az építkezéseket. Ügyeljen a hatóság arra is, hogy a házak egyforma magasságra emeltessenek, mert úgy néz ki majd a város egyik-másik utcája, mint mikor a nagy ló mellé kis lovat fognak. Ne hagyja figyelmen kívül a szépségügyi bizottság azt sem, hogy a kerítések is egyformák legyenek és tágas bejárók hagyassanak. Szóval sok-sok észrevételt tehetnénk. De mikor a városnak már rendes mérnöki hivatala van, az illetékes ezekre és nem mi, kik most csak a velünk közölt észrevételek alapján a közóhajnak teszünk eleget.

Nyakszirtmerekedés. A ratkói járásban több helyen ismét jelentkezett a nyakszirtmerekedés betegség. Mint értesülünk, Filler községben már két haláleset fordult elő. Madarassy Iván járásbeli főszolgabíró azonban a járási orvos jelentése alapján azonnal megtette a szükséges erőlyes óv- és gyógyintézkedéseket.

Meglőtte a bak. A szokásos és közismert természetű dolog az, hogy a vadász meglővi a vadat s csak a régi éleclapokban fordult elő képpel illusztrálva, hogy lövi meg a nyul az alvó vadászt. Turcsok község erdejében mult héten tényleg megtörtént, hogy egy megsebzett őzbak, mielőtt kilehelte volna véréjét, megsebesítette gyilkosát. Pasják András turcsoki bányamunkás ugyanis a pünkösdre őzpecsenyét akart terítékre hozni s kiment az erdőbe vadászni. Szerencséje volt s a puska elé csakhamar egy hatalmas őzbak került. Rálőtt, a vad összeesett, azonban fejét csakhamar felkapta s ekkor a vadász odaugrott s a puska agyával fejbeütötte a vadat. Ez elkezdett kapálgózni s lábával a vadász felé rugott és pedig úgy, hogy a fegyver felhuzott ravaszát megrántotta s a még egy lövése töltött fegyver elsült s Pasják bal karját összezsuzta. Súlyos sérülésével beszállították a helybeli közkórházba.

Iparosok könyvtára. Az országos ipari és kereskedelmi oktatási tanács kiadásában „Iparosok könyvtára” cím alatt az egyes iparágak szerkezetét, technológiáját és költségvetését népszerűen tárgyaló füzetek sorozatában megjelent a „Víz és gázvezeték szerelő” című munka. A keresk. miniszter rendeletére az illetékes iparosok figyelmét a kassai áll. felső ipariskola igazgatója ezen munkára felhívja. A munka ára 1 kor. 40 fill. és a Korvin Testvérek könyvnyomdájában (Budapest VI. Révay-u. 14. sz.) rendelhető meg.

Nyugtázás. A helybeli szabó iparos ifjuság által t. hó 27-én tartott táncmulatság alkalmával történt alábbi felülfizetések címén, az ipartestületi nyugdíj-egyesület alaptökeje javára átvettem 78 kor. 10 fillért. Ugy a rendező bizottság tagjainak, mint a felülfizetőknak, egyelőnk nevében hálás köszönetemet nyilvánítom. Felülfizettek: Tomay Alajos, Hízsnyan Béla és Póczos István 4—4 kor., Czákó István, dr. Baksay Dezső, Weisz Manó és Márkus Salamon 380—380 kor., Kolben Ernő és Józsa Áron 260—260 kor., ifj. Murányi János, Somogyi Kálmán és Hízsnyan Bálint 2—2 kor., id. Rábely Miklós, Málík János és Koleszár József 180—180 kor., Stechlinszky S. 160 kor., Malina Pálné 140 kor., Csintalan János 120 kor., Kluka Lajos, Proszman Lajos, Tanos Márton, Szabó András, Murányi Béla, Fridman Zsigmond és Drobka Pálné 1—1 kor., Józsa Ignác, Dulovics József, Vaskó Lajos, Vaskó Andor, Szőke János, Sándor Béla, Hlozek László, Martinovits Ferencz, Dunajti Sándor, Hlozek István, Wulor Pál, Humaj János, Reisz József, N. N., Borzy N., Sebők N., ifjuság maradványa és özv. Kovács Pálné 80—80 fill., Jellinek Jakab, Viczián János, Engel Fülöp, Páricska Péter, Szabó János, ifj. Póznán István, özv. Broczko Andrásné, Varga J-né és özv. Bodon Pálné 60—60 fill., özv. Liptayné, Banczik Jánosné, Dobránszky Imre és Lévai Mihály 40—40 fill., N. N. 10 fill. Rimaszombat, 1912. május 30.

Török Pál, pénztárnok.

Szerkesztői üzenetek.

Rozsnyó. Csodálkozunk, hogy az intézet a beküldött reklámhir közlését díjtalanul öhajlja. A lap előállítás költségei mindinkább növekednek, s csak közérdekű közleményeket adunk ki díjtalanul.

Nyugtázás. A koháryházi áll. el. iskola tanítótestülete Dollák Rezső plébános gondn. elnök ur elnöklete alatt a Gömör-Kishontvármegyei Tanítók Internátusa javára f. hó 19-én műkedvelői színelőadást rendezett, melyen a következő bevételek voltak: *Felülfizettek.* Galotti Miksa 15 k. Dollák Rezső 8 k. Eisenhút Pál, Holics Ernő, Tamás Gyula 6—6 k. Kajaba Árpád 5 k. Özv. Kiszely Istvánné 4 k. Borbás György, Uthy Béla, Zseltvay János, Ludvig Mária, Özv. Ertl Heribertné, Szontagh László 3—3 k. Hercz Hugó, Gotthilf Vilmos, Bél Kálmán, Ilykovics Jenő, Kahle Frigyes, Golda Nándor 2—2 k. Miklóska Irma, Delheis Róbert, Brandaisz Alajos, Kiszely János, Sámer János, Tomori Géza, Gömör Arnold, Bahéry József, Hankó Pálné, Jókövi János, Paál Lajos, Golda József, Özv. Sztupka Jánosné, Berzéthly Béla, Schönbeck Károly, Bencso János 1—1 k. Palánszky Lenke 20 fill; összesen 96 korona 20 fillér. *Jegymegváltás:* Deutsch Adolf 6 k. Kracsi Bertalan, Bárczy László 5—5 k. Bradofka Károly, Karafanda Pál, Jarabin Antal, Prófét Károly 4—4 k. Szabó Balázs, Komora János, Lázár Gábor, Kuchár Máttyás 3—3 k. Szalay János, 250 k. Kreisler József, Pálffy Vilma, Holmann Jenő, Antalik József, Czinczik Nándor, Mráz Marcel, Bartucz Ferencz, László Teréz, Kubinyi Andor 2—2 k; összesen 64 korona 50 fillér. *Adomány:* Valentin Lajos 20 k. Garamvölgyi Takarékpénztár 10 k; összesen 30 korona. A jelenvolt 104 személy: család és személy-jegyért; összesen 153 k.-t fizetett. Összes bevétel tehát: 343 korona 70 fillér volt. — Mídon a fenti összeget nyugtázzuk, köszönetünket tejezzük ki mindazoknak, kik előadásunk anyagi sikerét előmozdítani szivesek voltak. Galotti Miksa vasgyári igazgató urnak köszönhetjük, hogy kiadásunk aránylag csekély volt. A színpad felállításához körülbelül 80 korona értékű anyagot kölcsönzött s csak így vált lehetségessé, hogy 203 koronát küldhettünk Internátusunk javára. Végül hálásan köszönjük a tantestület kebelébe nem tartozó szereplőknek táradozását Koháryháza, 1912. évi május hó 25-én. — A rendező bizottság-nevében: *Borbás János*, áll. isk. igazg. tanító.

Nyilt-tér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Üzlet áthelyezés.

Tisztelettel értesitem Rimaszombat és vidéke vevőközönségét, hogy kárpitos, paplanos és díszítő műhelyemet Koháry-utca 27. szám alól **május hó 1-től Rákóczi-ut 22. szám** alá — a régi gimnázium épületébe — helyeztem át; valamint tudatom azt is, hogy a „Rimaszombati Szövetkezett Asztalosok Butorraktárába” cégtársul beléptem, miért is módomban van az igen tisztelt vevőközönségnek a legmeszszebbmenő igényeit is kielégíteni.

Szives pártfogást kér:

Izsák Sándor,

4—10 kárpitos, paplanos és díszítő.

GRÜN ADOLF

rimaszombati szállítóval szembeni 210 korona követelésemet eladom. — **Czim:** a kiadóban.

Emeletes ház,

fent 6, lent 5 és 3 szobás lakásból pin-cézve, tágas udvar, 2 istálló, kocsiszin, mosókonyha stb.-vel, Rimaszombatban örök áron eladó. — Levélbeni megkeresés: RAISZ mérnök Diósgyőr, vagy MARI-KOVSKY GEZA Rimaszombat. 7—*

Irodai alkalmazást keres

könyvvezetésben jártas, szép írásu fiatal családos ember. 3—3

Czim: a kiadóhivatalban.

3—3

Bérbeadó birtok.

Az osgyáni határban fekvő „Kishegy” pusztai birtok, mely áll: szántótöld-, rét- és erdei legelőből — gazdasági épületekkel — több évre :: bérbe kiadó. ::

Bővebb felvilágosítást nyújt :: a tulajdonos urnő: ::

Ujházy Tivadarné

RIMASZOMBAT

Erzsébet-tér, „Iparbank” épület.

Könyv bekötéseket

a legrövidebb idő alatt izlése- :: sen, jutányos áron eszközöl ::

Rábely Miklós és Fia könyvkötészete

RIMASZOMBAT, Erzsébet-tér 9.

KASZINÓ-ÉPÜLET.

Várgedén

üdülni szándékozók szives figyelmét felhivom, hogy közvetlen a fürdő közelében — a volt jegyzői lak helyén — **május hó 1-től** kezdődőleg

étkezdet

nyitottam, hol a fürdőidény tartama alatt **reggeli, ebéd, uzsonna és vacsora** abonenseket — mérsékelt árak mellett — elfogadok úgy helyben mint házon kívüli étkezésre.

Ugyanitt **három szoba** butorozva fürdőző vagy üdülni szándékozók részére kiadó. — Az ételek izletessége, a mérsékelt árak, a tisztaság és pontos kiszolgálata a hosszú éveken át Rimaszombat, Putnok és Sajószentpéteren eltöltött vendég-lősi minőségem kezeskedik.

Levélbeni tudakozódásokra készségesen válaszolok. — Szives pártfogást és számos látogatást tisztelettel kér

Tóth Pál.

4—4

Akar Ön

tartós, könnyü hajtásu strapa

kerékpárt olcsón vásárolni?

ugy forduljon bizalommal

Valasz kay Rezső

ujonnan megnyilt óra-, ékszer- és kerékpár-üzletéhez 14—*

Rimaszombatban.

Különlegesség új rendszerű dupla áttételes

hegymászó kerékpárookban.

Nagy választék kerékpár alkatrészekben.

Régi kerékpárokat a legmagasabb árban beváltok vagy javításba elfogadok.

Jó házból való fiu

tanulóul felvéfetik a vashegyi élelmezési üzletben. — Ertekezhetni lehet **Zorkóczy Károly** üzletkezelőnél.

Eladó ház.

Rimaszombatban a Deák Ferencz-utca 11-ik szám alatti ház, a melyben egy igen jó forgalmu

MÉSZÁROS ÉS HENTES-ÜZLET

van, azonnal eladó, esetleg a teljes felszerelés- és berendezéssel **bérbe** is kiadó. — Venni vagy bérelni kívánók értekezhetnek ugyanott bármikor a tulajdonos:

SZABÓ ISTVÁN

mészáros- és hentes-mesterrel. 2—3

Háztulajdonosok figyelmébe!

Tisztelettel hozzuk Rimaszombat város nagyérdemü közönségének tudomására, hogy alólírottak a helyben végzendő **vízvezetési házi berendezések s csatornázási munkák** szerelésére társultunk. **A vízvezeték házi berendezési tárgyaiból Zsuffa Kálmán üzleti helyiségeiben Deák Ferencz-utca 24. házzám alatt közös** ::

MINTA RAKTÁRT

nyitottunk. Kérjük annak megtekintését. — Felszólításra **díjmentes részletes költségelőirányzattal** szolgálunk. — Rozsnyón és a fővárosban s több kültöldi városban **e téren** szerzett tapasztalataink s ily munkát állandóan végzett személyzetünk teljes garanciát nyujtanak. Az általunk szerelt berendezésekért s árukért szavatolunk. — Szives érdeklődést, megkeresést vagy megbízást akár Zsuffa Kálmán, akár Lipták és Juhász Rozsnyón czimén kérünk.

Tisztelettel:

Zsuffa Kálmán, Lipták és Juhász.

10—*

Valaszky Rezső

× óra- és ékszerüzletében ×
 × 9-10 egy jó házból való fiu ×
 tanulóul felvétetik.

Eladó cséplőgép!

Legjobb állapotban — minden részében kijavítva — 4 lóerejű cséplőgép locomobillal, szalmahordóval (elevátor), fűrés, mérleg, vizipuska, emelőgép stb. hozzátartozó szerszámmal mérsékelt ár mellett eladó. — Ugyanott egy használt, de szintén a legjobb állapotban levő

esztergápad

120 koronáért eladó, a melyen két méter hosszúságot lehet esztergályozni; ugyanez az esztergápad lábbal hajtható faesztergályozásra is be van rendezve. — Venni szándékozók értekezhetnek:

Stolec Sándor
 tulajdonossal, Szijjártó-u. 50.

Hirdetmény.

1453. kb. sz. — A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur f. évi 31495/III. sz. alatt kelt leiratával elrendelte, hogy a rimaszombat-poltári h. é. vasutvonalon, Cserepes községhez tartozó, Mastincz pusztá határában lévő ingatlanoknak a bemutatott tervek szerint fentemlített vasut céljára kisajátítási eljárása fogadható vétessék; midőn köztudomásra hozom, hogy ezen az 1881. évi XL. t. cz. 33. és következő §§-ain alapuló eljárás vezetésére a vármegyei közigazgatási bizottság 1453—912. számú határozatával én alulírott bizattam meg és hogy a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását Cserepes község közházánál a f. év **junius hó 3-án, délelőtt 9 órakor** kezdi meg.

Továbbá felhívom figyelmét a közönségnek arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. §-a értelmében a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg fog határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki meg nem jelenik, — felhívom az érdekeltség összes tagjait, hogy a kitűzött tárgyalási helyen és időben megjelenni s a tárgyalásban résztvenni saját érdekében álló feladatának ismerje.

Rimaszombat, 1912. május hó 15-én.

Lukács alispán,

3—3 mint a kitűzött bizottság elnöke.

Ujságpapíros

(csomagoláshoz)

kereskedők,
 mészárosok,
 hentesek stb.

∴ részére ∴

jutányos áron kapható

e lap kiadó-
 hivatalában.

Talpra magyar! Hi a Gömörmegye legnagyobb óra, ékszer, varrógép, kerékpár- és tajték-áru üzlete Rimaszombatban.

Esküszünk, esküszünk, hogy máshová nem megyünk, csak oda, mert ott jól és olcsón vehetünk.

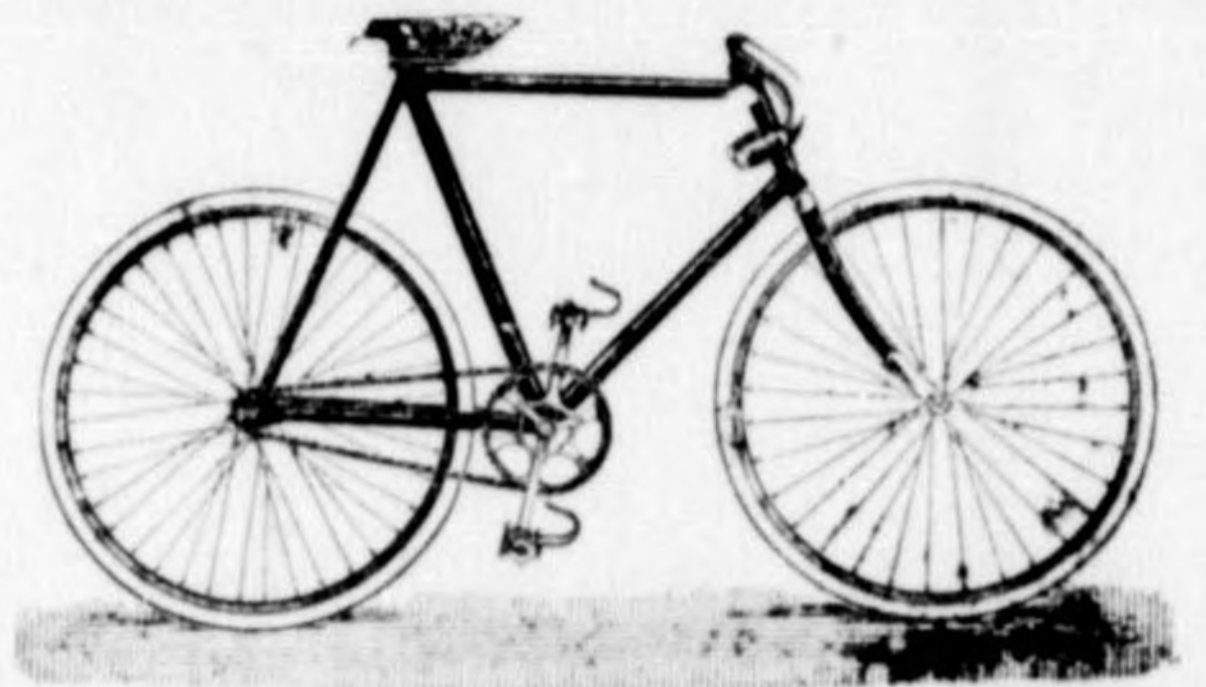
Órákat 5 koronától feljebb, ékszereket 3 koronától feljebb, családi varrógépet 54 koronától

feljebb, erős uti kerékpárt 110 koronától feljebb kaphat: 5—*

ÖZV. ENYEDI MIKSÁNÉ

óra-, ékszer-, varrógép-, kerékpár-
 ∴∴ és tajtékáru üzletében ∴∴

RIMASZOMBAT. (Hungária épület).

Tanulóul

egy 13—14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud — **nyomdász-tanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiu — ki írni és olvasni tud — **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós és Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe. — Ugyanott **tanulóleányok** fizetással a géphez és könyvkötészetben szintén felfogadtatnak.

HELYBELIEK ELŐNYBEN RÉSZESÜLNEK.

HLOZEK és KISS

műszaki vállalata RIMASZOMBAT.

Tervez és létesít: központi fűtési és szellőztető, valamint gőzfűző, mosó- és szárító berendezéseket,

házi vízvezeték és csatornázásokat, köz- és magánfürdőket.

Költségelőirányzatokat, részletes költségvetéseket, tervezéseket készítséggel és díjtalanul készít. 9—*

MINTARAKTÁRA

a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll.

Szíves pártolást kér

teljes tisztelettel

Telefon: 47.

HLOZEK és KISS.

SOÓS GYULA és TÁRSA

temetkezési vállalata Rimaszombat.

Állandóan nagy raktárt tart **köporsókban** u. m. fa, utánzott és valódi érezben.

Szemfedőkben: tarlatán, bobinett, selyem-illusion és selyemgázban.

Halotti lepedőkben: cambrie, szatén, atlasz és noblesz-selymekben.

Sirkoszorukban: bámulatra méltó nagy választék.

Ajánlkozik temetések rendezésére úgy helyben mint vidéken a legegyszerűbb kivitelől a legdiszesebb kivitelig. 6—6

Gyászjelentések elkészítése és azoknak szétküldése csupán önköltségi áron számíttatik fel.